33576 Natuurbeleid

Nr. 546 Brief van de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 september 2026

In deze brief treft u mijn reactie op de vragen van het lid Ten Hove (Groep Markuszower) over de staat van de natuur, zoals toegezegd tijdens het Commissiedebat Ontwerp-Natuurplan van 3 september jl. In het debat bracht het lid Ten Hove naar voren dat uit de rapportages die Nederland naar Brussel stuurt zou blijken dat tachtig procent van de natuuroppervlakte goed scoort, type A en type B. Hierbij werd de vraag gesteld waarom we over herstel praten, terwijl in Brussel bekend is dat we eigenlijk goed scoren. Ik heb in het debat van 1 juli daarop gereageerd en ook toegezegd schriftelijk aan te geven waarom ik die cijfers niet herken.

De stellingname dat meer dan tachtig procent van het Natura 2000-oppervlak in goede tot uitstekende staat verkeert, lijkt gebaseerd op een verkeerde interpretatie van gegevens uit de Natura 2000 standaardgegevensformulieren (SDF's). In 2024 heeft de toenmalige minister voor Natuur en Stikstof hier al een reactie op gegeven.[1] Ook heb ik in het debat over de samenhangende aanpak landbouw, natuur en stikstof van 1 juli jl. hier op gewezen, en is hierover uitleg gegeven in de Eerste Kamer in 2021 naar aanleiding van vragen van de PVV, en bij de begrotingsbehandeling in 2024 naar aanleiding van vragen van FvD.

Natura 2000 gebieden en Standard Data Forms (SDF's)

Elk Natura 2000-gebied heeft een Standard Data Form (SDF) waarin vermeld moet worden welke habitattypen en soorten in het gebied beschermd worden. Deze zijn openbaar beschikbaar. De SDF's zijn in eerste instantie bedoeld als onderbouwing van de selectie van Natura 2000-gebieden. De selectie van Habitatrichtlijngebieden is gedaan aan de hand van de criteria in bijlage III van de Habitatrichtlijn[2]. Het belangrijkste criterium is het *relatieve belang* van de gebieden: hoe belangrijk is het gebied voor een habitattype of soort, vergeleken met andere gebieden? Dus als een gebied een A (uitstekend), of B (goed) scoort, dan betekent dit dat het gebied *ten opzichte van andere gebieden* uitstekend of goed scoort. Op die manier zijn de SDFs ingevuld. Maar het feit dat een gebied belangrijker is voor een habitattype dan andere gebieden, betekent niet dat het er daar ook goed gaat. Bijvoorbeeld de Veluwe is van groot belang voor stuifzanden, maar dat betekent niet dat het daar overal goed gaat met de stuifzanden, zoals blijkt uit de Natuurdoelanalyse Veluwe.

Hoe de actuele toestand in een specifiek Natura 2000-gebied is, staat beschreven in de Natura 2000 beheerplannen en de natuurdoelanalyses (NDA's). Uit de natuurdoelanalyses die in 2023 zijn opgeleverd, en door de Ecologische Autoriteit zijn getoetst, blijkt dat de natuur in veel gebieden nog niet gezond is en zelfs verslechtert. De NDA's en bijbehorende adviezen van de Ecologische Autoriteit

[1] Kamerbrief 33 576, nr. 370

[2] https://cdr.eionet.europa.eu/help/natura2000

laten zien dat in circa 100 van de 132 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden verslechtering voor ten minste één habitattype is geconstateerd, en in nog eens ruim tien Natura 2000-gebieden verslechtering niet uit te sluiten is.

Landelijke staat van instandhouding

Relevant voor de staat van de natuur beschermd onder de Habitatrichtlijn is het begrip “landelijke staat van instandhouding” (SvI). Door mijn ambtsvoorganger is afgelopen december de periodieke rapportage op grond van artikel 17 van de Habitatrichtlijn met uw Kamer gedeeld. Daaruit blijkt dat de landelijke staat van instandhouding van 88% van de habitattypen en 78% van de soorten niet gunstig is, waarvan slechts 7% en 18% een positieve trend laat zien. Ook de beoordeling van de oppervlaktes van habitattypen in goede en niet goede toestand laat een overwegend ongunstig beeld zien. Voor land, zoetwater en kusthabitattypen geldt dat gemiddeld 69% van de oppervlaktes niet in goede toestand verkeren. Dit varieert tussen verschillende habitattypengroepen. Voor bossen geldt bijvoorbeeld dat ca. 35% van de oppervlaktes niet in goede toestand verkeren, terwijl voor wetlands geldt dat het met 84% van de oppervlaktes niet goed gaat. Deze oppervlaktes zijn eveneens gerapporteerd in HR-rapportage van 2025, en vormen de basis voor de herstelopgave in het ontwerp Natuurplan.

Voor de rapportage is gebruik gemaakt van de meest complete, beste, thans beschikbare gegevens uit onder andere landelijke meetnetten en databases. Dit is inclusief de meest recente landelijke habitattypenkaart, Natuurdoelanalyses,

OBN-rapporten en middels consultatiesessies en expert kennis vanuit voortouwnemers en terrein beherende organisaties.

De minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen